

F. t. l. vedr. bygningsfredning

Lovforslagets bestemmelser, hvorefter det foreslås, at der nu foretages en landsdækkende registrering af bygninger med henblik på at udpege bevaringsværdierne, skal således medvirke til, at der tilvejebringes et grundlag for optagelse af bevaringsbestemmelser i kommune- og lokalplaner med henblik på at sikre landets bevaringsværdier inden for en overskuelig periode, jf. det samtidig fremsatte lovforslag til ændring af kommuneplanloven.

Lovforslaget indeholder i § 21 et forslag til en registreringspligt for kommunerne af alle bygninger, opført før 1940 under hensyntagen til deres kvaliteter og placering i bymiljøer. Ved at foreslå, at registreringen alene skal omfatte bygninger fra før 1940, begrænses registreringsopgaven til at omfatte under 50 pct. af samtlige landets godt 2,2 mio. bygninger d.v.s. ca. 1 mio. bygninger. Samtidig vil man ved at lægge denne afgrænsning til grund i almindelighed få registreret den bebyggelse, der er opført af traditionelle byggematerialer og i overensstemmelse med gammel håndværkstradition. Efter 2. verdenskrig tog »massebyggeriet«² fart, og det traditionelle håndværksbyggeri gik herefter tilbage. Nyere bygninger vil dog blive registrerede, når de indgår som en del af et større bygningskompleks.

2.2. Bygningsbevaringsindsatsen i Danmark er i overensstemmelse med Europarådets konvention om beskyttelse af Europas arkitekturarv, som Danmark medunderskrev i oktober 1985 i Granada.

Konventionens definition af arkitekturarv omfatter således foruden enkeltbygninger af særlig høj arkitektonisk eller kulturhistorisk værdi, også grupper af bygninger, der udgør afgrænsede helheder af arkitektonisk eller kulturhistorisk interesse.

3. Oprettelse af en statslig dokumentationsenhed.

Der foreslås oprettet en statslig dokumentationsenhed til kortlægning af oplysninger om bygningsfrednings- og bygningsbevaringsinteresserne. Der vil ved en sådan kortlægning af interesserne kunne skabes en bedre baggrund end i dag for en samlet vurdering af, hvor der bør sættes ind med fredning og planlægning eller med andre mere konkrete indsætter, som f.eks. yderligere udvikling af håndværks- og materialeviden.

For at kunne nyttiggøre kortlægningen af oplysningerne, må det tilstræbes, at de foreligger i en form, som gør det muligt at danne sig et overblik herover, eksempelvis på et EDB-læsbart medium.

4. Information og vejledning til ejere, kommuner og of-

fentligheden om den intensiverede indsats på bygningsfrednings- og bygningsbevaringsområdet.

Gennem en målrettet informations- og vejledningsindsats vil Miljøministeren udbrede kendskabet til værdierne og til deres pleje og opretholdelse. Det er hensigten herigennem, hos den enkelte ejer og i befolkningen, at skabe en større forståelse for betydningen af, at værdierne bevares, en forståelse der igen vil virke fremmende for bevaringen.

Der henvises iøvrigt til bemærkningerne til § 21 b.

5. Kravet om 100 år som betingelse for fredning.

Forslaget til ændring af § 3 indebærer en ophævelse af lovens hidtidige bestemmelse om, at bygninger som hovedregel skal være over 100 år for at kunne bygningsfredes. Det foreslås, at en arkitektonisk eller kulturhistorisk værdifuld bygning skal kunne fredes uanset bygningsens alder.

Af bemærkningerne til den nugældende bestemmelse, som den blev vedtaget ved lovændringen i 1979, jf. Folketingstidende 1978-79, sp. 1652 fs., fremgår det, at den hastige samfundsudvikling betyder, at en undtagelsesfri opretholdelse af 100-årsreglen vil medføre, at meget værdifulde bygninger går tabt, inden de bliver 100 år gamle. Ved lovændringen i 1979 indførtes derfor en bestemmelse om, at bygninger, uanset deres alder kan fredes, når dette er begrundet i deres fremragende værdi eller i andre særlige omstændigheder.

Det fremhævedes i bemærkningerne til bestemmelsen, at det ville være naturligt, at spørgsmålet om fredning af yngre bygninger tages op til en nærmere vurdering, når den havde virket i nogle år. Evt. ville en genvurdering af spørgsmålet kunne føre til en yderligere lempelse, måske ved at alderskriteriet i hovedreglen blev nedsat til f.eks. 50 år.

Når det nu foreslås helt at ophæve kravet om en vis alder, skyldes det, at især de sidste par år har vist, at flere og flere – også helt nye – bygninger af høj arkitektonisk værdi er udsatte for at miste deres arkitektoniske værdier bl.a. på grund af ønsker til bygnings- og istandsættelsesarbejder, der ikke respekterer de kvaliteter, de pågældende bygninger indeholder.

Eldre arkitektur, men også arkitektur fra perioden omkring den tidlige funktionalisme, dvs. 1930–40 og senere arkitekturperioder, er sårbar over for bygningsændringer, der ikke udføres i overensstemmelse med bygningernes oprindelige ide og tradition.

Udviklingen siden ændringen af bygningsfredningsloven i 1979 har derfor vist behovet for at frede en række af de arkitektonisk mest værdifulde bygninger og bygningskomplekser fra dette århundrede, for